

Opið kjak

Virðing fyrri lívinum
tí einstaku menniskjuni!

Eitt lítið fræ verður lagt í jörðina, verður veitt gróðrarlik-indir, verður fjálgað um, spirar, veksur, gerst stórri og stórri, verður til eitt stórt tré, ber frukt — fruktin búnastr — kjarnan til eitt nýtt lív verður borin av hesi.....

Ein lovin hugmynd: virðing fyrri lívinum — tí einstaku menniskjuni, ein hugmynd, ið fyrri mongum liggur sveimandi úti í havsbrúnni, og á hin bógvin kemur krúpanði inn gjøgnum hvørja sprekku og krøkir seg fastan, ja, í tridja lagi — tað ið alt snýr seg um, ið og við, sum verður barst fyrri, imóti og við. Nakað, ið bylgist innan í einum. Verður stongt inni í kroyru, sett í krók, fyrri har at sita og hýkja. Í summum førum norist, menn-ist og rembið — búnastr í hylki ómegtarinnar. Í reimingartíðum spirar henda hugmynd, verður stórri og stórri, í summum førum gerst risastór, og manna-eyga í rumbli og hurlivasi fær ein feril av hesi hugmynd kámost, dólskt og verður afturlatið — fellur í hav gáloysunnar.

Henda hugmynd, sett í gulli, eins og vakurt heystarkvöld, stjórnglamlam, málin sær, floymir útyvir tað blikstilla hav gullrandaðar ljósgeislar — liggur í dýpi menniskunnar.

Men tað er so sera sjáldan henda so vakra hugmynd kemur til sjóndar. Tað eru lutir í kringumstøðunum, ið halda henni niðri, skumpu hana niður-undir aftur — fyrri mongum bert ein hvørvisjón. Trøll við longum klóm ræða hennara hjáveru — men tó kemur hon fram aftur ferð eftir ferð.

Hesar ymsu tíðirnar hava verið kargar móti henni, og fyrri mæst sær tað út, sum um henda tíðin, vit nú liva í, og framyvir, er og verður serliga vønd móti henni, harðreind, niðurbrotandi, køvandi men tó kemur hon ferð eftir ferð uppundan aftur, og væst viljum vóna, hon altíð hetta vil.

Lutir, ið týna hana: peningur, vald, eginvald, sjálgvøðska, heiðursgirnd — alt samalt deyðir lutir, ið vit menniskju krøkja okkum fast í — vegna tess kringumstøðurnar »krevja« tað, alt hetta flokir bein hugmyndarinnar, fjalar hana við ymsum lótum, í ymsum sniði, á ymsan hátt.

Í peningagrammu eygum samfelagstrálsins sýnist hetta tekkiligt vera.

Eitt samfelag, ið verður grundað á deyðar lutir, har hugmyndin: virðing fyrri lívinum — tí einstaku menniskjuni, verður fjald, stongt inni í rúmi, tað er og verður eitt deyrt samfelag — eitt samfelag, sum fyrr ella seinri í ormaran fer — sum her og nú sýgur mergin úr tí spretandi og sum onki hevur at lova komandi ættarliðum.

Eitt samfelag, ið bert á deyðar lutir er grundað — materialismu — ið ikki gevur rúm fyrri tí

einstaku menniskjuni — har peningur verður settur í háseti — valdið við sínum úlvatonnum setir merkir í — kapitalisman: peningur, vald, trælabandið, loyvir bert eitt lítið sløð av sínum avlopi til tey sokallaðu »góðu« endamáli, eitt kapitalist-iskt orðasniði í einum tilikum samfelag verður ongantið ein hugmynd sum: virðing fyrri lívinum — tí einstaku menniskjuni nevnd, ei heldur henni verður givin gætur.

Henda etiska, hugmyndarlaga spurning kunnur vit gott — tað einstaka menniskja í hesum samfelag — umhuga gjallari. Antin koma til ta niðurstøða, at hetta nemur ið hvussu so er ikki okkum — hetta er vissuliga ikki nakað, ið vit nýta at fáa høvud-pínu av ella.... nemur hetta okkum, svá at hetta krevur eina gjallari umhugsan og kannan, hvar vit standa???

Men ein kundi hugsa sær, at eitt tilikt samfelag, sum vára, mitt úti í tí villini Atlantshavi,

Viðmerking

Í Dagblaðnum hevur Essa Arge, yvirlækni, lógtingslimur, býráðslimur v.m. tvær ferðir í seinastuni skrivað um lónaróskilið í Føroyum og vil geva teim sokallaðu donsku lónunum skuldina fyrri, at fólk eru ósamd, ónøgd, óvundsjúk, og at danska lónarlagið skal órógva pris- og lónarlagið í Føroyum uppeftir.

Í fyrstu grein hildu lærararnir fyrri atfinningunum, so ein ungur lærari noyddist at siga atfinningarum, at hann hevði umleið 60.-70.000,- kr. árliga í lón.

Í Dagblaðnum 22/9 sigur Arge so, hvat hann skilur við føroyskar og danskar lónir og heldur, at einki sjálvstýri kann koma í Føroyum, fyrr enn lónirnar eru gjørdar føroyskar allar. Starvs-menn av ymskum sløgum verða nevndir. Eg eri starvsmaður við »danskari« lón, 15 árs anciniteti fyrri uttan praktiska og teoret-iska læritið, mánaðarløn kr. 5.689,56 ella eina ársløn upp á kr. 70.000,- sløk. Eg havi konu og børn og havi stutt síðan bygt.

Hesar báðu donsku lónirnar kunnu lítið metast við føroysku og donsku lónirnar hjá Essa Arge, sum júst bæði er danskt-løntur yvirlækni og føroykst-løntur lógtingsmaður og limur í lógtingsnevndum av ymskum slagi, býráðslimur og limur í býráðsnevndum av ymskum slagi v.m. og kanska hevur eina lón upp á, og loyvi mæst at meta, 1 mill. krónur árliga.

Her er kjarnar í lónaróskili-num, men tað nevnið Arge onki um. Øll kunnu meta um, hvør av oman fyrri nevndu lónarupp-hæddum elvir til meiri ósemju, ónøgd, óvundsjúku og meiri pris-

hagar nema jú ikki kløvur kapitalismunnar — til hetta samfelag hevur jú hvør einstak-ur samfelagsborgari lagt eitt klýpi og tessvegna so háttáð, at ikki er rúm fyrri tilikum deydn-ingahovdum!!!! Men um tú skoðar, og væst at merkja nýtur eygu tiri rætt, so verður tú varur við, at hetta »høvd« reist uppundan til ymsa síða, ja, til alra síða, hóast tað dugir væl at fjala seg á ymsan hátt, í ymsum líki, ja, enná á tí politiska pallinum, verður tú varur við, at hetta høvd tíðum trínur fram, men eftir mínum tykki, er tað bert ein flokkur, har hetta »høvd« ikki kann fjala seg so væl sum í øðrum flokkum, og tað er í Javnaðarflokkinum — og tá er væl vundið, tí tá seyðurin er komin í rætt, tá verður hann betur at hagreidda enn tá hann gongur villur í ógongdum haga — tí vónum væst, at gløgg-skygnir/nar og framfúsir/nar menn og kvinnur innan henda flokk vilja taka lógvatn saman og berjast móti herviligum á-gang — berjast móti øllum niðurbrotandi, afturhaldandi kreftum í samfelag vára — veruliga standa aftanfyrri orðini: frælsi, broðralag og javnað, tá kann henda hugmynd, hesin byrjunarsetningur, lutfalsvis gerast veruleiki.

Sólmundur Joensen

Tekniska nevnd
og Ferðslunevndin

Hesar báðar nevndirnar arbeiða nógv við at finna eina betri loysn av øllum teimum spurningum, sum stínga seg upp her í Havn. Tað, at nógvir bílar standa ólógliga parkeraðir í øllum gøtum, tað ger, at sóping-ararbeiðið hjá kommunu-monnunum verður tarnað nógv í tí dagliga arbeiði-num.

Og hetta óskilið kann ikki halda fram, skulu allar gøturnar haldast reinar hvønn dag í vikuni. Gerið so væl, allir bifforar-ar og parkerið bílar tykk-ara so, at teir hvønn dag standa til minst møgug-ligan ampa fyrri sóping-ararbeiðinum. — Borgarar

Hans Birgir Hansen

hækking og lónarhækkingar í Føroyum.

Vissuliga er lónaróskil í Føroyum, fyrst og fremst tí, at nøkur hava alt og nógv í lón og nógv fleiri alt ov lítið. Vilja Essa Arge og fólkaflokkurin gera nakað við hetta?

Skúlalærarin og starvsmaðurin eru ikki ringast fyrri lónar-liga í Føroyum í dag, hugsa um arbeiðsmannin og stóran part av fiskarum okkara, tey gomlu o.s.fr. Tað má haldast at vera »sekundært«, um ein lón er dansk ella føroysk í Arge'sa tðningi ímóti óskilinum í lónar-ójavnanum.

Hartil kemur, at tað má haldast vera skeið, at menn átaka sær fleiri heiltíðs arbeiðir

Hvør er
vara-
løgmaður?

Vil blaðið svara mær uppá henda spurning.

Er nakar varaløgmaður í hesi landsstýrissamgonguni? Og hvør er hann?

Í seinastu landsstýrissam-gongu, har sambandið var umboðað, hoyrði man í tíð og ótíð orðið varaløgmaður um landsstýrismannin Peter F. Christiansen. Men undarligt er tað nú ongangtið at hoyra um nakran varaløgmann. Antin er ongin, ella er orðið landsstýrismaður gott nokk.

Vit eru spent, um vit eiga nakran »varaløgmann«.

Per

Vist hevur núsitandi lands-stýrið eisini ein varaløgmann. Tað er landsstýrismaðurin Finnogi Isaksen, sum ber heitið.

Sos.

við-
merkingar

Sosialurin, Dagblað-ið og stættarmunur-Um trætuna millum So-sialin og Dagblaðið um tað finnst stættarmunur ella ikki, skrivar Tinga-krossur:

Nú vilja vit ikki siga, at hási tøluni hjá Sosialinum lúgva. Tað ger tey helst ikki, nei, vit fara at halda, at tey siga so púra satt. Tey siga ikki bara tað, sum Sosialurin held-ur tey siga.

Sosialurin heldur, at tað er stættarmunurin, sum ger hási tøluni, men tað er tað bara als ikki. Hann hevur altíð verið, og hann fer eisini altíð at vera.

Tvungin uppsparing

Um tvungna uppsparing skrivar Kári Thorsteins-son í Dagblaðnum, at uppsparingin ikki hevur roynst so væl, tí fleiri vilja m.a. ikki gjalda:

So kunnu ymiskar hug-sjónir koma fram um, hvat eigur at verða gjørt, tá ungdomar sýta fyrri at uppspara eftir skipanini.

Eftir míni meining eigur spurningurin at takast upp til umhugsunnar av nýggjum, tá tað ikki gongur so væl við upp-sparinga-skipanini, og finna fram til aðra loysn, at spara uppá, sum betri loysir seg fyrri ungdomin.

Nær ásanna

vit orskapin?

Dagblaðið víðger nakrar av teimum vitleysa dýru bygningum, m.a. skúlaheimið fyrri 14 mill. kr., sum gjørdir eru sein-astu árin og fólk einki fata kostnaðin av. Blaðið skrivar, at tað var Mog-ens Wahl, ið lærði okk-um hendan óvanan, sum ikki samsvarar við okk-ara búskaparorku:

Vit kunnu taka sum dømi ellisheimið í Vág-um, sum kostaði 300.000 kr. pr. patient, og sum hevur meira enn eitt starvsfólk fyrri hvønn. Er nøkur meining í slíkari byggjan, tá vit vita, hvussu stiltið tað gong-ur hjá vinnulivi okkara at bera seg.

Ellis- og røktarheimini í Klaksvík, á Tvøroyri, í Eysturoy og í Streymoy mugu ikki gerast javnt dýr. Tað sýnir slíkan sosialdemokratiskan bú-skaparlígan lutfalsans, at tað er stór skomm fyrri okkum.

samtundis í árávis. At vera yvirlækni á Landsjúkrarhúsi-num átti at verið heiltíðsarbeiði. At verið bæði býráðslimur og lógtingslimur í 1976 átti líkaleið-is at verið heiltíðsarbeiði at røkt, og lógtingslønir og nevndarsýn-ingar tingsins eru víst eisini settar hareftir í stødd. Kann nakar maður røkja og taka fulla lón fyrri hesi stórv samtundis og hartil átaka sær at broyta lónarviðurskiptini hjá hinum samtundis? Jú, her er nakað at umhuga.

Næsta mál at yvirtaka frá dønum er — sambært Essa og flokk hansara — LÓNAR-ÓSKILIÐ í Føroyum.

Starvsmaður